

Österbottens Folkblad

N:o 45-57

Prenumerationspris: Helt år Fmk 6: —, halvt år Fmk 3: —, 3 mån. Fmk 1:50, 1 mån. 60 p. Lösnummer 10 p.

Fredagen den 18 sept. — fredagen den 30 nov.

Annonspris: 12 p. eft. texten. Övriga sidor 15 p. pr m.m. Österbottens Folkblads adress: Handelspl. 6, stenbyggnaden, Vasa. Tidningen utkommer varje tisdag och fredag e. m.

1917

Vasa med omnejd.

Livsmedelskrisen

i staden blir för var dag allt kännbarare. Enligt vad livsmedelsnämnden meddelat, taga dess förråd slut inom denna vecka, och anskaffandet av mera säd möter åtskilliga svårigheter. Nämnden har till senaten avlåtit flere skrivelser i ärendet, men något svar har tillsvidare icke anlänt.

För att få en förbättring härutinnan till stånd, har nämnden börjat uppköpa havre i avsikt att därmed utblanda rågmjöl. Även potatis kommer att användas för samma ändamål. Man har för avsikt att helt och hållet förbjuda användning av oblandat rågmjöl vid brödtillverkning.

Vad andra nödvändiga livsmedel, s. s. potatis och strömming, beträffar, ha deras pris som känt under de senaste tiderna sprungit i höjden. Livsmedelsnämnden uppmanar därför allmänheten att i tid skaffa sig förråd av dessa varor för eget behov.

— **Arbetsförhållandena vid sockerbruket.** Senaste vecka avskedades från sockerbruket över ett hundratal arbetare, av vilka en del arbetat å sockerbruket 10 å 15 år. Orsaken till uppsägningen anges såsom brist på råvara, men torde till stor del kunna antas som hämnd för senaste strejk.

Senaste nytt.

Senatens maktbefogenheter.

Den ryska interimregeringen har utfärdat ett längre manifest vari senatens maktbefogenheter ökats i vissa frågor. Men genom undantag och särskilda bestämmelser, bl. a. om generalguvernörens vetorätt, så förtages dessa ökade rättigheter så gott som alla praktisk betydelse. Senaste lantdags beslut i självständighetsfrågan är vad Finlands folk önskar, och mindre eftergifter i en eller annan riktning förändrar icke våra krav på full bestämmanderätt i egna frågor.

Det är detta vi önskar och ingenting mindre.

Lantdagsvalen.

De borgerliga partiernas hetsjakt mot socialdemokratin utbreder sig i dessa dagar över land och stad. Överallt uppträda deras drabanter i intensiv kamp emot oss och vårt parti, i akt och mening att vid det kommande lantdagsvalet besätta majoriteten i lantdagen och därmed återtaga den dominerande ställningen i landet politiska liv. Vad detta skulle innebära i närvarande ögonblick ligger ju i öppen dag.

Tiden är nu brännande och de frågor som komma till avgörande i lantdagen äro av en sådan natur, att de komma att lägga sin prägel på samhällslivet för långa tider framåt. Med detta i ögonsikte förstår man mycket väl den borgerliga kraftmätningen mot oss, som icke skyr några medel, tager ingen hänsyn vaken till sanning och rätt, utan endast går på i sitt fördumningsarbete.

Och för detta arbete har man tagit alla medel till hjälp, mobiliserat alla tillbudsstän-

de krafter. Religionen och kyrkan, präster och proselyter har man letat fram och alla veva de på positivt sin kända sång: Front mot socialdemokratin.

Men trots allt detta bråk, så är den borgerliga ställningen vacklande. Tiden har skapat sin egen stämning bland folket ute i bygderna, satt sin prägel på sinnena och bringat de oeftertänkamma till besinning och eftertanke. Så småningom har den stämningen banat sig väg ut till bygdernas vrår och städernas gränder, att det är på sista visan som borgarna nu sjunga. Deras välde hör en förgången tid till och framtidens mål måste banas på andra vägar. De tryckande tiderna, det hotande hunger-spöket har tvungit de små i samhället till eftertanke och sedan vi engång nått så långt, då har vi också det som vi eftersträva, de smås i samhället förtroende och deras röster. Det för dem socialdemokratin kämpar sin kamp mot herremannaklassen och kapitalet.

— **Utsatt förmisshandel** blev i förra söndags på kvällen en finsktalande flicka när hon var på hemväg från Arb. föreningen, där hon under kvällen handhaft serveringen. På Skolgatan anföllo henne ett 10 tal soldater, vilka med knuffar och slag beledsakade henne till utanför Framska gården, där en handfast karl slutligen befriade henne från de närgångna „kavaljererna“. Flickan i fråga har ej tidigare haft något att skaffa med soldaterna, men skall gäremot haft något mellanhavande med kända „ryss-brudar“ och skall dessa för att hämnas uppeggat soldaterna till represalier mot henne, med ovannämnt resultat. — Sköna flickor i sanning!

Lantdagen har sammanträtt.

Lagen av den 18 juli, kommunallagen om 8 timmars arbetsdag m. fl. viktiga lagförslag har av lantdagen beslutits att träda i kraft.

I fredags på dagen litet före kl. 12 samlades lantdagsmännen utanför lantdagshuset för att sammanträda till plenum. Dörren till lantdagshuset mot Regeringsgatan var icke förseglad, däremot var alla inre dörrar förseglade. Lantdagens talman bröt upp sigillen och en av lantdagshusets vaktmästare öppnade dörrarna, varefter lantdagsmännen inträdde. Eter det talmannen öppnat plenum valdes till sekreterare lantdagsmannen Sulo Wuolijoki. De soc. representanterna Airola, Mäki m. fl. hade inlämnat en skrivelse vari anhölls att lantdagen måtte förklara lagen av den 18 juli, kommunallagen, lagen om åttatimmars arbetsdag, lagen om ryska undersåtars rättigheter m. fl. lagförslag att träda i kraft.

Vid plenum anhöll representant Airola om ordet och höll ett längre andragande i vilket han framhöll bl. a. att de borgerliga representanterna helt säkert kommer, emedan inte en enda av dem var närvarande, att förklara de beslut för olagliga som vid detta plenum fattas. Men då det i lantdagsordningen icke nämnes någonting om särskilda partigrupper ansåg talaren de beslut som möjligen kommer att fattas som lagliga, och kan på intet sätt förklaras som olagliga. Talaren framhöll vidare att de av den ryska regeringen påbudna lantdagsvalen icke är lagliga förrän lantdagen godkänt dem, men att lantdagen kan besluta

om överlämnandet av sin lagstiftningsrätt åt den nyvalda lantdagen samt framhöll att lantdagsmännens fullmakter är gällande tills valresultatet är kungjort.

Därefter skred lantdagen till att fatta beslut.

Lantdagen beslöt förklara lagen av den 18 juli, angående utövandet av den högsta makten i Finland, att träda omedelbart i kraft, den nya kommunallagen från den första januari och den kommunala vallagen omedelbart, likaså lagen om ryska undersåtars rättigheter.

*

Vasa med omnejd.

Röstningen

här i staden försiggår under en ovanligt talrik anslutning. Valurnorna voro i går kväll nästan fulla varför de, som infunno sig senast på kvällen hade nära nog svårt att få sina sederlar ned i urnan.

Tills i dag middag hade i första röstningsområdet röstat cirka 1,100 personer.

*

Är det någon svensk arbetare, vilken ännu icke varit och avgivit sin röst så vilja vi ännu lägga på hjärtat att den sista timmen fullgöra sin plikt.

— **Borgarnas valbestyr** har även vad vår ort vidkommer denna gång tagit sig mångahanda uttryck. Det berättas alla möjliga historier om detta i staden. Förutom att „agitatorer“ gått från gård till gård och med granna tal om borgarnas folkvänlighet och de elaka socialisternas illfundiga stämplingar påmint väljarna om valen och naturligtvis anmodat dessa att rösta med „folk“-partiet, så har även „bil“ utlovats åt sjuka och svaga personer bara de komma upp till valet, en del personer som dagarna före valet måstat anlita läkare har inte behövt betala läkararvode o. s. v. mångt och mycket i den stilen.

Sannerligen, hade vi lantdagsval varje vecka så skulle missnöjet med borgarnas „orättvisor“ m. m. snart vara som bortblåsta!

Från Vörå.

Man kan fulltut säga att nog är vi bra slöa och avsigkomna när som man int i en enda nummer av Folkbladet får se en rad ifrån vår ort. Man kunde lätt tänka att vi är så dumma att vi ingenting förstår eller begriper, man så är icke fallet heller. I sådant avseende kommer jag att berätta någonting från landet Vörå. Du som icke känner till vår ort så kan nog tänka att vi äro riktiga kapitalister vöråborna, men jag vågar påstå att nog finns här även socialister, å mycken socialism som gror.

Äran för det bör tillfalla våra kamrater vilka här på senaste tiden hållit särskilda föredrag om socialismen och som har sått goda frön i folkets tankar, dessa kamrater som är M. Rosenberg, magister Wiik och bonden Otto Andersson, de har sått ett annat frö än det som Wasa Posten hållit på och inbillat oss i årtal, nämligen att vi bör ha olika åsikter landsbygdens och stadens befolkning, vilket är en ren pur lögn och orättvisa.

Till sist får jag lägga er på hjärtat, alla småbrukare och arbetare, att det är på tiden för oss också här i Vörå att äntligen sammansluta oss och bilda en arbetarförening varest vi kunna utbyta våra åsikter.

Till härnäst.

Jösse.

Lediga platser.

Svenskatalade

drängar

(hålst gifta) och **tjänsteflickor** få plats den 1 instundande november. **E. A. Wahlbeck.**
G:la Vasa & Korsholm

Potatis uppköpes under höstens lopp alla dagar till gångbart pris hos

Vasa stads Livsmedelsnämnd.

Vår livsmedelfråga.

För varje dag som går gör sig bristen på livsmedel allt mera gällande och allt mera brännande framställer sig spörsmålet: hur skall vår livsmedelfråga ordnas för den stundande vintern? Helt nyligen har den redan länge väntade skörden försiggått; mången vilken redan dessförinnan fick tillfredsställa sitt behov av daglig föda enbart till hälften, levde i den förhoppningen att när engång skörden avslutats, randas nog bättre tider. Annorlunda ter sig dock saken. I stället för en förbättring i nödtillståndet, ser det ut som om bristen på spannmål skulle blivit större efter höstskörden än vad den var före densamma. Här framställer sig frågan huruvida all den skördade spannmålen redan förtärts, eller blev avkastningen av årets skörd så ringa att det icke ens kunde upptäckas någon tillökning i våra förråd.

Enligt beslut skulle all spannmål av årets skörd beslagtagnas. Denna beslagtagning har även försiggått men det resultat som vunnits härmed utvisar att denna förordning icke alltför bokstavligen följts. Beslagtagningen försiggick utan kontroll och man kan lätt förstå att det för spannmålsinnehavaren kändes mer eller mindre bittert att utan vidare uppe hela sitt förråd varför det kan tagas för givet att en del — kanske ock en stor del — icke gävo alltför sanningsenliga uppgifter om sina förråd.

Från producenthåll framhålls att framställaren väl står närmast att erhålla av varan så mycket han för sitt uppehälle fordrar. Ingen vill väl heller bestrida detta, men när en gång de abnorma tiderna kräver att ransonering är nödvändig, förutsätter väl detta att alla såväl konsumenter som producenter underkastar sig detta nödtvång.

*

»Skyddskår» även i Vasa.

Vår goda stad har även blivit beskärmed med en s. k. „skyddskår“. I torsdags hade densamma sammanträde, varvid till chef utsågs hr P. Richter.

Vasaborna kunna numera sova i lugn och ro ty nu står „skyddsänglar“ på vakt.

Metallherrarna i Vasa erbjuda arbetarna 10-timmars arbetsdag.

För en vecka sedan inlämnade arbetarna vid Metvikens verkstad en anhållan om löneförhöjning, vilken anhållan undertecknats av verkstadsklubben. Anhållan var väl berättigad, ity att lönerna vid nämnda verkstad är de lägsta, som förekommer vid någon verkstad i landsortsstäderna.

Svaret på denna fordran blev något helt annat än vad arbetarna hade väntat och något, som ännu ingen arbetsgivare i landet tidigare avgivit på en dylik anhållan. Arbetsgivarna erbjuder nämligen åt arbetarna 10-timmars arbetsdag, varvid de mena arbetslönen på detta sätt kommer att stiga.

Det är ju klart att arbetarna icke kunde mottaga detta erbjudande med någon större glädje, ty den vinning, som gjorts genom 8-timmars arbetsdagen, är något, som icke kan avstås utan det största motstånd och kamp från arbetarnas sida för att försvara denna sin vinning.

*

Viktiga meddelanden.

Det svåra sakläge, som tillskapats genom de borgerligas oförmåga att inse vad tidpunkten kräver, särskilt deras reaktionära strävan att skapa „en stark regeringsmakt“ till skydd för sitt klassvälde, har tvungit arbetarklassen se sig om efter medel att möta den hotande faran. För att följa med lägets utveckling och besluta om därav påkallade mått och steg har i Helsingfors tillsatts ett **A r b e t a r n a s r e v o l u i o n ä r a c e n t r a l r å d**, som består av soc.-dem. partistyrelsen, Landsorganisationens styrelse och några av soc.-dem. lantdagsfraktionen utsedda personer.

Senaste torsdags sammankallades äntligen lantdagen. Våra partikamrater framställde då yrkande på, att lantdagen skulle förklara sig omfatta det program, som framlagts från socialdemokratiskt håll i manifestet „Vi fordra“. De borgerliga å sin sida föreslog, att högsta makten i Finland skulle överlåtas åt en 3-manna statsföreståndarnämnd. Våra partivänner bekämpade på det kraftigaste detta försök att avhända lantdagen den makt, som tillkommer densamma enligt lagen av den 18 juli. Vid omröstningen lyckades de reaktionära borgerliga medels en skamlig, ohederlig omröstningsmanöver åstadkomma, att t. o. m. yrkandet på 18 juli-lagens sättande i kraft blev förkastat, ehuru detta yrkande hade lantdagens flertal för sig.

De organiserade arbetarnas krav.

I söndags försiggick i Helsingfors massmöte av organiserade arbetare för att behandla det rådande läget. I Folkets hus' festsal inleddes frågan av Yrjö Sirola, i A-salen av E. Huttunen och i Koittos sal av O. Tokoi. Under diskussionen framhölls nödvändigheten av att i hela landet iakttaga en enhetlig, bestämd taktik. Envar bör i det avgörande ögonblicket veta att göra sin plikt.

Vid samtliga möten antogs följande resolutioner:

Vad arbetarna fordra:

Vi Helsingfors arbetare fordra otryggt, att de statskupsplaner varmed de borgerliga för närvarande umgås i lantdagen, icke må komma till utförande. Samtidigt förklarar vi, att om de borgerliga trots allt skulle genomfö-

ra sina planer, så kommer vi att anstränga alla våra krafter för att omyndiggöra denna deras statskupp och för att genom en samfällid revolutionär kamp av hela Finlands arbetarklass driva igenom de fordringar, som framställts i soc.-dem. partirådets och soc.-dem. lantdagsfraktionens proklamation „Vi fordra“.

Inget självsvåld!

Det revolutionära proletariatet är i svallning. Vi genomlever stunder, då stora ting inträffar. Vid denna allvarliga tidpunkt är oeftergivligt, att ordning och disciplin orubbligt bibehålles. De beslut de organiserade arbetarna fattar och de föreskrifter deras valda fullmäktige meddelar bör ovillkorligen iakttas. Ingen enskild eller enskilda grupper har rätt att skrida till åtgärder, som strider mot de organiserade arbetarnas taktik och deras beslut. Envar bör för ägen del undvika olämpliga handlingar och därefter göra sitt bästa att för övrigt upprätthålla ordningen. Kom ihåg, att revolution icke är detsamma som självsvåld. Revolution är en ordnad massverksamhet av arbetarklassens gemensamma krav.

Ifall plundringar, stölder eller annat självsvåld skulle det oaktag inträffa, så betrakta vi de skyldiga såsom fiender till revolutionen och kommer att behandla dem därefter.

Meddelande till Arbetarnas ordningsgarden.

Det är av vikt för Arbetarnas ordningsgardens högsta styrelse i Helsingfors att omedelbart få meddelanden om antalet garden i landet samt antalet av deras medlemmar. Där ordningsgarden finnes, bör därför g e n a s t insändas meddelanden om antalet manskap, namnen på kompaniernas och andra större truppavdelningars anförare samt namnen på gardenas styrelsemedlemmar. Desslikes de personers adresser, till vilka man i gardets angelägenheter har att vända sig.

Gardets stadgar och kommandoord utkommer i dagarna på svenska. Pris 10 p. stycket. Medlemskort 5 p. st. Dessa saker tillsänds garden, så snart meddelande erhålles om antalet manskap m. m. Även märken blis snart färdiga.

Emedan garden ej har några ordinarie inkomster, uppmanas arbetarföreningar och andra organisationer ävensom enskilda att anslå medel, var å sin ort.

Gardena må omedelbart fås i skick, ty tiden väntar icke. Där garden ännu ej finnes, må sådana grundas.

Högsta styrelsens adress är: Arbetarnas ordningsgardens styrelse, Cirkusg. 3, Helsingfors.

Telefonnyheter.

Till Österbottens Folkblad genom O. F. N. B.

Händelserna i Petrograd.

I senaste nummer framgick, att den revolutionära kommittén övertagit makten i Petrograd, att interimregeringen häktats med undantag av Kernski, som lyckades fly till fronten. Han har lyckats erhålla truppdelar på sin sida, med vilka han angriper Petrograd, lyckats besätta Gatschino och Tsarskoje Selo samt framträngt till Petrograd, där blodiga strider synas pågå. De gamla fienderna Kerenski och Korniloff uppges ha försonats och samarbeta nu mot revolutionen. De revolutionära synas vara isolerade i Petrograd, dit tågnumera gå endast från Finland.

Underrättelserna äro emellertid mycket knapphändiga och motsägande.

Den politiska ställningen.

I senaste nummer meddelade vi i korthet att lantdagen efter en längre debatt bildat en borgerlig blandningsregering med prokurator Svinhuvud som regeringschef. Det är således förta gången som en regering bildats i detta land utan inverkan från ryskt håll. I landets självständighetsintresse måste denna omständighet betraktas som en milstolpe på vägen till fullständig självbestämmanderätt för vårt folk.

Lantdagen hade vid detta val att välja mellan en ren socialdemokratisk regering med senator O. Tokoi som chef och den blandade regeringen med P. Svinhuvud som främsta man. Med 100 röster mot 80 antogs den blandade borgerliga regeringen efter, som redan framhöll, en skarp debatt som bröt åsikterna mellan vänstern och högern, mellan socialdemokrati och bourgeoisie. Genom den borgerliga majoriteten var utslaget på förhand givet och borgarna således satta i tillfälle att ensamma draga försorg om landets regering under nuvarande händelserika tid.

Det är med viss tillfredsställelse man på socialdemokratiskt håll måste hälsa denna utgång i regeringsfrågan. Ty en socialistisk regering i ett borgerligt samhälle med borgerlig majoritet i lagstiftande församlingen är en omständighet, som mer eller mindre hämmande skulle inverka på den rent proletärska aktionen. Under nuvarande tid isynnerhet skulle händerna varit bundna härav och aktionsfriheten förlamad. Dessutom skulle ett annat skådespel rullat fram på skådebanan, som också det skulle ha bidragit till att göra livet surt för de socialistiska medlemmarna i senaten. Vi menar allt det motstånd som borgarna skulle levererat mot en socialistisk regering, allraminst nu när raseriet inom det borgerliga lägret är så oerhört förbittrat mot allt vad underklassen vidkommer.

Övriga Finland.

– **De „tyska bajonetterna“.** Vid lantdagens plenum i lördags sade parikamraten E. Salin åt borgarna några bittra sanningar i anledning av deras skrik, att vi använder ryska bajonetter. Man framhöll att historien lär oss hur de olika samhällsklasserna, adel och borgarskap i forna tider sökt sig hjälp utom landets gränser vid kampen mot varandra. Och han hänvisade till hur en av lantdagens ägna medlemmar, professor Homen, under storstreken jublande utropade åt talmannen: Herr talman, jag har en glad nyhet. – Vad är det? – Tyskarna är i Reval. Vad säger ni om det? frågade Salin borgarna. Och han frågade vad talet i Hbl. om vimplar som syntes på havet betydde. Eller om det erkännande en högt stående samhällsmedlem för ett par veckor sedan gjorde, att om tyskarna komme till landet så skulle man utse professor Erich till riksföreståndar och då skulle socialisterna få stryk. Få stryk av finska borgare med tyskarnas hjälp.

Vore borgarna ärliga, skulle de säga att hade de makten, så skulle de kväva arbetarrörelsen med blod, ty det är deras åstundan, deras hemliga förhoppningar.

– Arb.

»Med främmande bajonetter».

Borgarbladen överösa oss med skymford emedan vi skulle använt ryska bajonetter, men de glömma helt och hållet bort att tala om vad slags vapen de själva rikta mot arbetarnas bröst, där de tro sig kunna göra det utan risk för egen säkerhet. Härom får man klart besked genom de beslag, som gjorts nu under revolutionen i olika trakter av landet. Ex-

empelvis till Kotka hämtade en avdelning av röda gardet under strejkdagarna flere hästlass beslagtagna tyska mauserpistoler, browningar, granater och byroxolinbomber (bomber innehållande ett förskräckligt kraftigt sprängämne) samt helvetesmaskiner, som voro försedda med urverk, varigenom de kunna bringas att explodera på bestämd tid, och med vilka man kan tänka sig att de ämnat spränga arbetarnas samlingslokaler under pågående möte.

Tyska gevär och kulsprutor

ha blivit beslagtagna i Gamlakarleby. Gevären voro söndertagna och inpackade i lådor. Vapnen voro två motorbåtlaster.

I Åbo-trakten har också beslagtogs tyska gevär med explosiva dum-dum kulor.

Alla dessa vapen ha borgarna anskaffat för att rikta dem mot arbetarklassen om denna, gående svält döden till mötes, skulle våga resa sig för att kräva rättvisa och bröd, skriver Arbetet.

*

– **Socialdemokratiska studentföreningen** i Helsingfors avhöll möte i torsdags förra veckan varvid behandlades föreningens ställning till den timade storstrejken. Mötet gillade fullkomligt strejken och att arbetarna gripit till maktmedel för att få sina fordringar godkända. Protest uttalade mötet dock mot de mord och omotiverade händelser som inträffat.

Front mot anarkisocialisterna

Ijuder för närvarande i det borgerliga lägret ifrån norr till söder, ifrån väst till öst efter jättekampen mellan underklassen å ena sidan, representerande de arbetande, hungrande och förfördelade klasserna, å andra sidan åter parasitklassen, som fortfarande tror sig innehava makten och titeln „med Guds nåde“. Men emedan de arbetande klasserna beslutat att också vara med på ett hörn, har i det borgerliga lägret upphävts ett strids- och krigstjut, som saknar sitt motstycke. De som varit i tillfälle att iakttaga och åhöra indianska krigstjut intyga, att det kan betraktas som änglasång i jämförelse mot det vrål och härskri, som de borgerliga nu gemensamt upphäva. Varje människa med något sånär sunt förstånd måste ju medge, att den senaste storstrejken haft en orsak, så väl som allt annat som händer och sker här i världen. Denna orsak har haft en verkan „storstrejken“. Man skulle ju tycka, att de borgerliga borde ta någon som helst skuld på sig, men aldrig. De två sina vidriga Pilatihänder, framhållande sig som oskyldiga duvor och beskedliga lam. Dessa fördömda borgare, som i samråd med ryska dito åstadkommo lantdagens upplösning för att slippa gå med på reformkrav för de djupa lagren. Dessa avskyvärda borgerliga senatorer, som i en brydsam tid kastar alla hänsyn över bord, trampande livsmedellagen och prisbestämmelser under fötterna för att själv få göda sig och hela borgarföljet – samtidigt som landets arbetarkår, obesuttna och torpare, bringas till hungerdödens brant. Många bliva därför de fäder, mödrar och barn som tack vare dessa borgerligas simpla förfaringsätt, komma att gå en säker och förtidig död till mötes. Dessa borgares förfaringsätt kan icke tolkas annorlunda än så, att arbetarna skulle först småningom svältas ut, för att lättare bli byte för slaktargarden. Eller vad skulle vapnen användas till, som i lasstal forsats efter landsvägarna i höstmörkret. Herrar borgare, inte skulle ni väl skjuta ihjäl varandra heller. En del, som ni avsett att sätta vapnen i händerna på, förklarade redan före strejken, att var-